

Fullmäktigemotion om nämndmedlemmars valbarhet till revisionsnämnden

296/00.01.01/2015, 150/00.02.00/2015

STF 14.03.2016 § 15

Mer information:

stadssekreterare Gun Söderlund, tfn 09 5056 238
fornamn.efternamn@grankulla.fi

Ledamot Jääskeläinen m.fl. har den 8.6.2015 lämnat en motion där de föreslår ett tillägg i förvaltningsstadgan där man skulle förbjuda inval i revisionsnämnden av ledamöter och ersättare i s.k. operativa nämnder. Som motivering framförs att revisionsnämnden då mer obehindrat kunde granska och utvärdera förvaltningen och verksamheten inom stadens olika sektorer (**bakgrundsmaterial**).

Beredningen av ärendet hänvisar till bestämmelserna i kommunallagen (410/2015) som träder i kraft 1.6.2017.

Revisionsnämnden

Bestämmelser om revisionsnämnden och dess uppgifter finns i § 121 i kommunallagen. Nämndens ordförande och vice ordförande ska vara fullmäktigeledamöter. Antalet medlemmar i revisionsnämnden bestäms av fullmäktige. Enligt stadens revisionsstadga har Grankulla stads revisionsnämnd en ordförande och en vice ordförande samt tre (3) andra ledamöter med personliga ersättare för var och en. Bestämmelserna om nämnder tillämpas på revisionsnämnden om inte annat föreskrivs i separata bestämmelser. Bestämmelsen om könskvoter i lagen om jämställdhet (kvinnor och män ska vara representerade till minst 40 % vardera) gäller också revisionsnämnden. Det innebär att då revisionsnämnden t.ex. har fem ledamöter, ska minst två av dem vara kvinnor/män. Könskvoten tillämpas skilt på ordinarie ledamöter och ersättare.

Begränsningar i valbarheten

Begränsningar i valbarheten inom revisionen har som syfte att säkra en opartisk och tillförlitlig revision. Utöver revisorerna gäller begränsningarna också revisionsnämndens ledamöter och deras ersättare, som i egenskap av förtroendevalda ansvarar för att revisionen ordnas.

Bestämmelserna om begränsningar i valbarheten till revisionsnämnden finns i § 75 i kommunallagen, enligt vilken följande inte är valbara:

- 1) en ledamot av kommunstyrelsen;
- 2) borgmästaren och en biträdande borgmästare;
- 3) den som i enlighet med bestämmelserna om jävsgrunder i 28 § 2 och 3 mom. i förvaltningslagen (434/2003) är närstående till en ledamot av kommunstyrelsen eller till kommundirektören, borgmästaren eller en biträdande borgmästare;
- 4) den som är anställd hos kommunen eller hos en sammanslutning eller

stiftelse där kommunen har bestämmande inflytande;
5) den som inte är valbar till kommunstyrelsen.

Motiveringarna för valbarhetsbegränsningarna

Kommunstyrelsen leder kommunens verksamhet, förvaltning och ekonomi (38 §). Kommundirektören, som är underställd kommunstyrelsen, leder kommunens förvaltning, skötseln av kommunens ekonomi samt kommunens övriga verksamhet (38 §). Kommunens bokslut undertecknas av ledamöterna i kommunstyrelsen och kommundirektören eller borgmästaren (113 §). Ledamöterna i kommunstyrelsen, kommundirektören, borgmästaren och den biträdande borgmästaren, samt den som i enlighet med bestämmelserna om jävsgrunder i 28 § 2 och 3 mom. i förvaltningslagen (434/2003) är närstående till någon av ovanstående är inte valbar till revisionsnämnden. Ersättarna för kommunstyrelsen nämns inte skilt, eftersom bestämmelserna som gäller ordinarie ledamöter också tillämpas på ersättare i organ.

Den som är anställd hos kommunen eller hos en sammanslutning eller stiftelse där kommunen har bestämmande inflytande är inte valbar till revisionsnämnden. Anställningen förutsätts vara av bestående karaktär (§ 78, 2 mom.). Kommunens revision utsträcker sig via koncernbokslutet även till sådana sammanslutningar eller stiftelser där kommunen har bestämmande inflytande. Den som är anställd hos kommunkoncernen är inte valbar till revisionsnämnden. Kommunens bestämmande inflytande i sammanslutningar och stiftelser bestäms på samma sätt som i de andra bestämmelserna som gäller valbarhet.

Den som inte är valbar till kommunstyrelsen kan heller inte väljas till revisionsnämnden. Denna bestämmelse begränsar valbarheten till revisionsnämnden enligt det som bestäms gällande valbarhet till kommunstyrelsen (73 §). Valbarheten till revisionsnämnden begränsas även i 72 §, som gäller valbarhet till fullmäktige, eftersom den som inte är valbar till fullmäktige heller inte är valbar till kommunstyrelsen.

I kommunallagen finns ytterligare bestämmelser som gäller vissa statstjänstemän, den som är anställd hos en samkommun, den som ansvarar för intressebevakningen för personalen, samt ledningen i kommunala affärsverk (§§ 72–73) som inte tas upp närmare i detta sammanhang.

Begränsning av valbarheten

Begränsning av valbarheten är en allvarlig fråga där man även ska beakta grundlagen, vilket också har gjorts då bestämmelserna om de ovanstående valbarhetsbegränsningarna har gjorts upp. En kommun kan inte utan stöd i lagstiftningen begränsa eller utvidga bestämmelserna om valbarhet. Detta innebär att man inte i t.ex. förvaltningsstadgan eller grundavtalet för en samkommun kan bestämma eller komma överens om att begränsa valbarheten (Åbo förvaltningsdomstol 18.6.2001 01/0331/1). Ovan nämnda rättsfall är ett gott exempel på lagbundenhetens princip i förvaltningen och på att kommunen inte kan kringgå lagstiftningen genom egna beslut och normer.

Det är sedan en helt annan sak, som inte ska tas upp i samband med den aktuella motionen, att fullmäktige kan besluta att endast fullmäktigeledamöter och ersättare kan väljas till kommunens nämnder (utskottsmodellen). Fullmäktige beslutar enligt eget övervägande om de organ vars sammansättning ett sådant krav ska gälla. Alternativa modeller för att organisera kommunens organ kunde tas upp till övervägande i samband med att förvaltningsstadgan förnyas.

Begränsningar i valbarheten inom revisionen har som syfte att säkra en opartisk och tillförlitlig revision. Ansvaret för systemets trovärdighet tillhör i det här fallet fullmäktige, som tillsätter revisionsnämnden och naturligtvis hos dem som föreslår val av ledamöter. Detta hör i sin helhet hemma inom politikens revir. För att undvika situationer som är öppna för tolkning bör man alltid förebygga att det uppkommer lägen som kan rubba opartiskheten och tillförlitligheten. Förebyggande åtgärder kunde bestå av t.ex. att man beaktar nämndens arbetssätt och ledamöternas inbördes arbetsfördelning. Dessutom ska man naturligtvis beakta att en ledamot av revisionsnämnden som också är ledamot i en s.k. operativ nämnd ska tillämpa gängse bestämmelser om jäv, t.ex. i samband med revisionen av verksamhet, förvaltning eller ekonomi för en nämnd som ledamoten också är medlem i.

STS:

Fullmäktige antecknar för kännedom ovanstående som svar på ledamot Jäaskeläinens m.fl. fullmäktigemotion om begränsning av revisionsnämndens ledamöters valbarhet och konstaterar att motionen är slutbehandlad.

Beslut:

Beslutsförslaget godkändes.